

**A francia elnökválasztások finanszírozása:
célok, szabályok és az 2022-es helyzet**

Financing of the French Presidential Elections:
Targets, Rules and the Current Situation in 2022

FEJÉRDY GERGELY

KKI-elemzések

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszeri kiadványa

Kiadó:

Külügyi és Külgazdasági Intézet

Lektorálta:

Ugrósdy Márton

Szöveggondozás:

T-Kontakt Kft.

Tördelés:

Lévárt Tamás

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: + 36 1 279-5700

E-mail: info@ifat.hu

<http://kki.hu>

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Külügyi és Külgazdasági Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

© Fejérdy Gergely, 2022.

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2022.

ISSN 2416-0148

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2022.04>

Összefoglalás: A 2022 áprilisában esedékes francia elnökválasztások kapcsán egyre több szó esik a jelöltek kampányfinanszírozásáról. A hatályos szabályok, amelyek az Ötödik Köztársaság idején egyre szigorúbbá váltak, fontos célnak tartják a megmérettetésen induló politikusok egyenlő esélyeinek biztosítását és a felhasznált pénzek átláthatóságát. Így került többek között meghatározásra, hogy kik, mekkora összeggel támogathatják a jelölteket, illetve milyen forrásból lehet előteremteni szükséges anyagi feltételeket. Szigorú kiadási plafon is érvényben van, így csak meghatározott keretek között költhetnek pénzt az elnökválasztáson indulók. A költségek egy részét bizonyos kritériumok mellett az állam visszafizeti. Az alapos szabályozás ellenére azonban nem lehet teljességgel kizárni az egyenlőtlenségeket a jelöltek között. Részben a támogatók jövedelmi helyzete, részben a banki hitelek megszerzése területén ez szembetűnő. 2022-ben leginkább Marine Le Pen esetében merültek fel az esélyes jelöltek körében anyagi nehézségek. A finanszírozás kérdése azonban csak másodlagos jelentőségű, előbb ugyanis minden indulónak össze kell gyűjtenie a jelöléshez szükséges ötszáz ajánlást, mert csak ennek birtokában veszi őket hivatalosan is nyilvántartásba az Alkotmánytanács. Ezen a területen még merülhetnek fel nehézségek különösen Marine Le Pen számára, miután megjelent Eric Zemmour is a politikai térfelén. Számíthatunk még meglepetésekre a francia elnökválasztásokon, még akkor is, ha közvéleménykutatások a 2017-es forgatókönyv megismétlődését sugallják 70 nappal a voksolás előtt.

Kulcsszavak: Franciaország, elnökválasztás, kampányfinanszírozás, Emmanuel Macron, Marine Le Pen

Abstract: *In the run-up to the French presidential election in April 2022 the issue of campaign financing comes up more and more often. The current regulations, which became increasingly stricter during the Fifth Republic, are aiming at ensuring equal opportunities for all candidates and the transparency of the money spent. Thus, among other things, it was determined that who can support the candidates, how much money they can contribute, and from what sources the necessary financial conditions can be created. There is also a strict spending cap, so those running can only spend money within certain limits. Some of the costs are reimbursed by the state if certain criteria are met. However, despite careful regulation, inequalities between candidates cannot be completely ruled out. This striking difference is partly due to the socioeconomic background of supporters, and partly due to the candidates' different capacities to secure bank loans. In 2022, Marine Le Pen, candidate of the Rassemblement Nationale has been suffering from these inequalities the most. However, securing the necessary funding is only a secondary issue, as each entrant must first collect*

the necessary 500 recommendations in order to be officially registered as a candidate. Difficulties may still arise in this field, especially for Ms. Le Pen, after Eric Zemmour appeared in her political space. There may still be surprises in the French presidential election, even if opinion polls suggest a recurrence of the 2017 scenario 70 days before the vote.

Keywords: France, presidential elections, campaign financing, Emmanuel Macron, Marine Le Pen

A FRANCIA ELNÖKVÁLASZTÁSOK FINANSZÍROZÁSA: CÉLOK, SZABÁLYOK ÉS A 2022-ES HELYZET

A francia elnökválasztásokat 2022. április 10-én és 24-én tartják. 2002-től öt-évenként egyre több személy kívánja jelöltetni magát. A [hatályos francia választási törvény és kapcsolódó rendeletek szerint](#) azonban nem lehet valaki hivatalos induló bizonyos kritériumok teljesítése nélkül. Két legnehezebb feltétel a jelöltek számára a megfelelő szempontok szerinti ötszáz ajánlás összegyűjtése, a kampányhoz szükséges anyagi fedezet előírások szerinti biztosítása, és a kampánykiadásokhoz kapcsolódó törvényi keretek pontos betartása. A 2022-es elnökválasztáson indulni kívánó személyek végleges listáját [2022. március 7-én teszi közzé az alkotmánybíróság szerepét betöltő Alkotmánytanács, és csak három héttel később kezdődik a hivatalos kampány](#). A jelenlegi felmérések alapján 2017-hez hasonlóan nagyjából egytucat jelölt kaphatja meg a jóváhagyást, de a kampányhoz kapcsolódó kiadások háttérének biztosítása és a költségek szigorú szabályok szerinti megvalósítása az indulók számára a voksolás pillanatáig nagy kihívás.

ESÉLYEGYENLŐSÉG, ÁTLÁTHATÓSÁG, ELLENŐRIZHETŐSÉG

A francia elnökválasztások finanszírozásának ügye kulcskérdés a szavazás ki-
menetelét illetően. Franciaország törvényi szabályozásának megalkotói és for-
málói az Ötödik Köztársaság idején, de különösen az 1980-as évek végétől arra
törekedtek, hogy lehetőség szerint a jelöltek számára ne jelentsen előnyt vagy
hátrányt az anyagiak kérdése, tehát ezen a területen egyfajta esélyegyenlőség
érvényesüljön. Ezt szem előtt tartva a költségek jelentős részét az állam vállalja
magára, illetve további támogatások összegyűjtése is csak szigorú feltételek
betartása mellett lehetséges. A szabályozás választásról választásra egyre in-
kább szigorodik. A fenti célokon túl a törvényhozók arra is törekednek, hogy a

kampánypénzek kapcsán a lehető legnagyobb átláthatóságot és ellenőrizhetőséget lehessen biztosítani. Ezért a felmerülő kiadások összegét korlátozza a jelenlegi francia szabályozás, és az összes jelölt kampányszámláit az ún. Kampányszámlák és Politikai Finanszírozás Nemzeti Bizottsága (CNCCEFP) ellenőrzi. Ha bármilyen eltérés, szabályellenesség tapasztalható, a jelöltet vagy a pénzügyekért felelős megbízottját súlyos büntetéssel is sújthatják. A Kampányszámlák és Politikai Finanszírozás Nemzeti Bizottsága 1990-től működik, az intézmény egy kilenc bíróból álló testület, akiket öt évre neveznek ki, de mandátumuk meghosszabbítható. A tagokat a miniszterelnök, a bizottság elnökét pedig maga az államfő nevezi ki. Amennyiben a testület rendellenességet állapít meg a kampánypénzek felhasználásánál, maga fordul bírósághoz. Amennyiben a jelöltek a bizottság döntését elutasítják az Alkotmánytanácshoz fordulhatnak a vitás kérdések eldöntése céljából.

A FRANCIA ELNÖKJELÖLTEK MAGÁNSZFÉRÁBÓL ÉRKEZŐ TÁMOGATÁSI LEHETŐSÉGEI

Az elnökválasztáson indulók finanszírozása alapvetően kétféle módon történik, magán és közpénzekből.

A magánzférából érkező támogatások kérdését az 1962. november 6-án kelt törvény szabályozza, amit 2001. február 5-én, majd pedig 2006. április 5-én módosítottak. Az adományok kérdésben továbbá az 1988-ban, 1990-ben és 1995-ben született, a pártok finanszírozásáról szóló törvények is mérvadók. Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy az 1988-tól érvényes szabályok értelmében minden elnökválasztáson indulni kívánó személynek pártot kell alapítania ahhoz, hogy bármiféle adományt elfogadhasson. [Ez viszonylag egyszerűen megvalósítható](#) Franciaországban, ahol a pártalapítás ügyében az 1901-es egyesületi törvény a mérvadó.

A törvényi szabályozást figyelembe véve magán- (fizikai) személytől a jelölt elfogadhat tehát adományt, de ez nem haladhatja meg a 4600 eurót fejenként és kizárólag a pártja bevételezheti azt. Ez a 4600 euró az a maximális összeg, amit egy támogató az egész elnökválasztás idején fizethet, bármennyi indulót kívánna támogatni. Kézpénzben 150 eurónál nagyobb összeget nem fogadhat el a jelölt pártja, a nagyobb értékű támogatásokat átutalással, csekken, vagy bankkártyával lehet csak fizetni. A támogató magánszemélyek adócsökkentést kapnak a jelöltnek adott adomány után.

Fontos feltétel továbbá, hogy csak francia állampolgár, vagy Franciaországban tartózkodási engedéllyel rendelkező személy adhat bármilyen pénzbeli juttatást az elnökválasztáson induló személyeknek. Ugyanakkor egy magánszemély a pártok támogatásával áttételesen szintén hozzájárulhat az általa favorizált jelölt kampányához, ugyanis minden bejegyzett politikai mozgalom számára maximum

7500 euró értékű pénzbeli adományt juttathat évente. A magánszemélyekkel ellentétben 1995 óta sem francia, sem külföldi vállalat pénzbeli, vagy természetbeni juttatást nem adhat az elnökjelölteknek.

A magánszférából érkező támogatásoknak a jelöltek oldalán nincsen felső határa, így egy népszerű jelölt elméletileg akár a kampánykiadásait meghaladó összegre is szert tehet, ugyanakkor ilyen esetben sem költhet többet a korteskedésre, mint amit a törvény meghatároz. Egy elnökjelölt az első forduló előtt összesen maximum 16 millió 851 ezer euró számolhat el kampánykiadásokra. A második fordulóba továbbjutó két győztes egyenként és összesen 22 millió 509 ezer eurót költhet a teljes kampány alatt. Azaz a két forduló között a jelölt, ha már az első fordulóig elköltötte a 16 millió eurót, akkor az utolsó két hétben csak hatmillió eurót tud a kampányra szálni. Ha esetlegesen a bejövő adományokból a kampányban elköltött pénzeknél felül maradék keletkezik, az nem maradhat a pártnál, hanem a [Fondation de France-ba](#) (Franciaország Alapítványa) kerül. Ez az 1969-ben rendeleti úton létrehozott a közjót szolgáló célokat támogató, független magánalapítvány legutóbb a koronavírus elleni védekezéshez adott segítséget. Az FdF 2020-ig több, mint 238 millió euró támogatást osztott szét 11 ezer projektre.

A modernkori Franciaország történetében, választásokra készülve először Emmanuel Macronnak sikerült [a lehető leginkább optimalizálnia](#) az adományokat. 2016 márciusa és 2017 decembere között közel [16 millió eurót gyűjtött össze kicsit több, mint 99 ezer magánszemélytől](#). Ez az összeg rekordnak számít. Egyetlen további jelölt sem kapott még ilyen nagy összeget támogatóitól. Például 2017-ben a Republikánusok pártjának indulója, François Fillon, akinek nem volt szüksége ekkor az előválasztásokon összegyűjtött pénzekből kifolyólag adományra, csak 1,4 millió eurót kapott magánszemélyektől. A szocialista párt akkori jelöltje, Benoit Hamon 280 ezer euró körüli összeget gyűjtött, míg a radikális baloldali [Jean-Luc Mélenchon 2,8 millió eurót](#) tudott megszerezni.

Az adományok gyűjtése és saját kezdőtőkékük mellett az indulók jellemzően a jelöltet ábrázoló kisebb tárgyak (pólók, bögrék stb.) eladásával, illetve banki hitel felvételével tudják kampányukat finanszírozni. 2017. szeptember 15 óta, a törvényi változtatásoknak köszönhetően a jelöltek kizárólag olyan banktól kérhetnek hitelt, amelyiknek a székhelye az Európai Unió egyik tagállamában található. Szintén újdonság, hogy magánszemély nem adhat kölcsön pénzt kampányfinanszírozási céllal.

A FRANCIA ELNÖKVÁLASZTÁS JELÖLTJEINEK ÁLLAMI TÁMOGATÁSA

A francia Alkotmánytanács minden hivatalosan bejegyzett jelöltnek azonnal 153 ezer eurós támogatást nyújt. Ezt az összeget azonban beleszámítják később az eredményhez kapcsolódó állami visszatérítésekbe, és ha esetleg az elszámolás

után a kampánypénzeket vizsgáló bizottság kevesebb államilag támogatható kiadást talált, mint 153 ezer euró, akkor a jelöltnak a különbséget vissza kell fizetni az államnak.

A választások után az elnyert voksok száma alapján a kampánykiadások egy részét közpénzekből megtérítik. Az első fordulóra bejutó jelöltek, ha nem érik el a szavazatok öt százalékát, akkor maximum a teljes elkölthető összeg (16 millió 851 ezer euró) 4,75 százalékát, azaz 800.422 eurót kaphatnak vissza. 2017-ben például a Munkások harca nevű párt jelöltje, a szélsőbaloldali Nathalie Arthaud 800 ezer euró visszatérítést kapott 956 ezer eurós kiadásaira. A rekordot az Új Antikapitalista párt jelöltje, Philippe Poutou mutatta fel, ő ugyanis 766.543 euró kampányköltségre 767.723 euró állami támogatást tudott lehívni. Az első voksok 0,64 százalékát, a második említett jelölt 1,09 százalékát kapta.

Az öt százalék felett teljesítő jelöltek maximálisan a teljes elkölthető összeg 47,5 százalékát igényelhetik az államtól. Ez összesen nyolcmillió eurót jelent. 2007-ben Jean-Marie Le Pen és François Bayrou tudott ebből maximális hasznot húzni, 2012-ben pedig Jean-Luc Mélenchon. 2017-ben azonban François Fillon csupán [kétmillió eurót tudott lehívni](#), mert a kampánynak jelentős részét, tízmillió eurót a 2016-ban tartott előválasztásokon kért kéteurós részvételi díjból fizette. Kampányszámlák és Politikai Finanszírozás Nemzeti Bizottsága itt megerősítette azt a tényt is, hogy pártoktól kapott adomány nem téríthető vissza az állami költségvetés terhére. A jobbközép jelölt számára az sem kedvezett, hogy csak 20,01%-ot szerzett, mert a választási eredmény alapján számítják ki a visszatérítés összegét. Fillon és pártja tudatosan vállalta, hogy a választási kampányt előválasztáson összegyűjtött pénzeszegekből finanszírozza, és csak minimális mértékben támaszkodik a közpénzekből visszatérített összegekre.

Az a két jelölt, aki bejut a második fordulóra, azok maximum 10.691.775 euró összeget kaphatnak vissza a kampányra kifizetett összegekből az államtól. 2017-ben Marine Le Pen, aki a voksok 33%-át szerezte meg a kiadásainak 93,7%-át sikeresen meg tudta téríteni a neki járó állami támogatásból. A politikusnő 10,69 millió eurót kapott, azaz a maximumot, míg 11,54 millió eurót költött a kampányra. Emmanuel Macron, aki 2017-ben 66%-os támogatottsággal győzött, a kiadásainak 64%-át kapta meg az államtól. A politikus közel a maximumot kapta vissza, 10,64 millió eurót, míg az összes költsége 16,57 millió euró volt.

BYGMALION-ÜGY ÉS HATÁSA

A francia elnökjelöltek 2014 után, a Bygmalion-ügy kirobbanását követően különösen is ügyelnek arra, hogy átláthatóan és a maximálisan elkölthető összegeket nem meghaladva folytassák kampányukat. A 2012-es elnökválasztás kapcsán ugyanis fény derült visszaélésekre. Nicolas Sarkozy stábjá többek között egy rendezvény-szervező vállalatot, a Bygmalion-t bízta meg a kampány jelentősebb eseményeinek

lebonyolításával. A cég vezetősége közel állt az akkor UMP-nek nevezett jobbközép párt döntéshozóihoz, így könnyen össze tudtak játszani annak érdekében, hogy a valós kiadások helyett a könyvelés meghamisításával és egyéb csalásokkal úgy tűnjön, betartják a törvényben meghatározott pénzügyi határokat. A francia sajtó 2014-ben leleplezte ezt a technikát. A választási kampánypénzek körüli botrány a bíróság elé került, de véglegesen nem zárult le. 2021 szeptemberében 14 fő kapott jelentős összegű pénzbírságot (többségében 50 ezer euró értékben) és általában felfüggesztett börtönbüntetést is, és az egykori államfő Nicolas Sarkozy is a vádlottak padjára került. A volt elnök egyéves letöltendő fegyházbüntetést kapott, de a döntés ellen fellebbezett. A bíróság egyébként megállapította, hogy 2012-ben Sarkozy kampányának összege [16.247.509 euróval](#) haladta meg az engedélyezett 22 millió 509 ezer eurót. Az elszámolásban tapasztalt problémák miatt a Kampányszámlák és Politikai Finanszírozás Nemzeti Bizottsága visszakövetelte a 2012-ben visszatérített kampányköltséget is, így Nicolas Sarkozy és pártja végeredményben egyetlen eurót sem kapott vissza az államtól a kampánykiadásaiából.

Többek között a Bygmalion-ügy generálta azt a törekvést, hogy a választási pénzek felhasználásának nagyobb átláthatósága biztosított legyen, ezért a kiadások digitális nyilvántartása is kötelezővé vált. Az új szabályozás, amely 2022-es választásoknál már hatályban van úgy rendelkezik, hogy egy online platformon, az ún. Fin'Pol-on kell benyújtani a részletes elszámolást. A jelöltnek meg kell neveznie egy pénzügyi felelőst, akinek ellen kell jegyeznie minden kampánykiadást és ellenőriznie is kell, honnan származik az a pénzforrás, amivel kiegyenlítik az adott számlát. Az elnökválasztáson induló politikusok személyesen semmilyen pénzügyi tranzakciót nem indíthatnak a kampánnyal összefüggésben, ezt csak az általuk kijelölt személy teheti. A jelöltek stábjában ezek a megbízottak kulcsszereplők. Ezzel indokolta többek között az Európai Bizottság azon felvetését, hogy Eric Zemmour, a francia elnökválasztásokon először próbálkozó jelölt pénzügyeinek felelőse, [Vincent Uher, aki európai bürokrácia munkatársa, mondjon le uniós hivataláról](#). Az összeférhetetlenségről egyelőre vizsgálat zajlik, végleges döntés még nem született.

AZ ELNÖKVÁLASZTÁSOK JELÖLTJEINEK INDIREKT ÁLLAMI TÁMOGATÁSA

A francia rendszerben a közpénzek bevonása nem csak a kampány konkrét kiadásainak visszatérítésén keresztül működik, hanem az állam természetben is átvállal egyes költségeket. Ez természetesen nem csupán támogatást jelent, hanem egyfajta kontrollt is, amelynek fő célja, hogy esélyegyenlőséget biztosítson. Az elnökválasztások első fordulóját megelőző hat hónapban több olyan tétel is van, amire nem szabad a jelölteknek pénzt fordítani. Így többek között nem költhetnek a sajtóban megjelenő reklámokra, nem nyomtathatnak hivatalos

szórólapokat, illetve a hivatalosan kijelölt helyekre készített plakátokat sem helyezhetik ki saját pénzből, mert ennek a költségeit az állam vállalja magára és végezteti el. A kampánygyűlésekre és hivatalos eseményekre, például televíziós, rádiós vitákra szintén nem kell a jelölteknek költeni, mert ezt is közpénzből fizetik. Jelenleg, a 2022-es elnökválasztásokat megelőző időszakban, 2021. október 1-től érvényes ez a rend.

A hivatalos kampány 2022. március 23-án kezdődik, de a kampányszámlák követése 2021. július elsejétől már zajlik. Minden korábbi kampánykiadás a jelöltet, vagy a mögötte álló pártot terheli. A [2021. július 1-től felmerülő kampányköltségek azonban már elszámolhatók](#) és a választások után a fent bemutatott módon vizsgálványelhetők a meghatározott pénzüsszegig az állami költségvetésből. A jelölteknek 2022. június 24-ig kell benyújtaniuk végleges elszámolást, amit aztán hat hónapon belül jóvá kell hagynia az Alkotmánytanácsnak. Amennyiben az elnökválasztáson résztvevő személy nem a megadott időpontig adja le kampányszámláit, akkor nem csupán elesik az állami támogatástól, hanem vissza kell fizetnie azt a 153 ezer eurót is, ami minden hivatalosan bejegyzett induló megkap.

A kampányban olyan kiadások számolhatók el, mint nagygyűlések helyszínének bérlete, kampánymunkára felvett alkalmazottak fizetése, a jelölt és közvetlen környezetének a választással kapcsolatba hozható utazásai stb.

A 2022-ES ELNÖKJELÖLTEK KAMPÁNYFINANSZÍROZÁSI HELYZETE

2022-ben induló, vagy várhatóan jelölt politikusok már jóval a kampány megkezdése előtt megpróbálták megfelelő pénzügyi háttérrel biztosítani ahhoz, hogy részt tudjanak venni a választásokon. 70 nappal a választások előtt a közvéleménykutatásokban legesélyesebb elnökjelöltek az alábbiak szerint próbálták biztosítani a megfelelő pénzügyi háttérrel.

Emmanuel Macron még hivatalosan ugyan nem jelölt – habár már megjelent [január végén „avecvous2022.fr” honlapja](#), és már a szükséges 500 támogatói nyilatkozat összegyűjtése is sikerrel befejeződött február 3-án – mégis elkezdte az induláshoz szükséges pénzügyi háttérrel megteremtését. Macronnak [ötmillió euróra van szüksége](#), amit magánszemélyek adományából kíván előteremtetni. A 22,5 millió eurót, ami a kampányra költhető maximum a jelenlegi elnök csapata a pártkasszából (7 millió euró értékben), és banki hitelből (10 millió euró) kívánja finanszírozni az adományok mellett. A támogatások gyűjtése már hónapok óta tart. A francia sajtóban felröppent hírek szerint egy volt bankár, Christian Dargnal, aki 2017-ben is segített, ismét gazdag támogatókat keres, akiktől magánvacsorákon gyűjtik össze a pénzt. [Egy este alatt akár 175 ezer eurót is](#) sikerült így gyűjteni. Az államfőnek várhatóan nem fog gondot jelenteni a források előteremtése annak ellenére sem, hogy idén a 2017-ben tapasztalt adományozó lendülethez képest visszafogottabb az adakozás.

Marine Le Pen, aki a legtöbb közvéleménykutatónál még február elején is egy hajszállal megelőzi nagy riválisát Valérie Pécresse-t, komolyabb nehézségek előtt találta magát az anyagiak terén. A Nemzeti Tömörülés párt nehéz anyagi helyzetben kezdte meg a kampányra való felkészülést, nagyjából [23 millió eurós adósságot görgetve maga előtt](#). Amióta Marine Le Pen 2011-ben átvette a Nemzeti Frontot, a párt egyetlen évben sem tudta egyensúlyba hozni a költségvetését. A kiadások jelentős részét a Nemzeti Tömörülés alkalmazottainak kifizetett bérek jelentik, de ott van a 2017-es elnökválasztások előtt orosz banktól felvett hitel visszafizetése is. Az összesen 9,14 millió eurós kölcsönt elvileg 2019-ben kellett volna visszafizetnie a pártnak, de sikerült megállapodniuk a bankkal, így 2028-ig törlesztheti az összeget a Nemzeti Tömörülés. Hiába van a pártnak éves szinten 5,2 millió euró állami dotációja, ez nem fedezi a kiadásokat. Az sem segített rövidtávon, amikor jelentős mértékben megpróbálták a működési költségeket csökkenteni. Marine Le Pen politikai formációja számos bírósági ügy miatt is súlyos összegek kifizetésére kényszerült a közelmúltban. Így például az Európai Parlamentben a párt képviselői mellett működő asszisztensek nem megfelelő munkakörben történő alkalmazása miatt [300 ezer eurót kellett](#) kifizetnie. A Nemzeti Tömörülés számára külön nehézséget jelent, hogy a mikropártok, mint például 2017-ben Jean-Marie Le Pen Cotélec nevű politikai formációja már nem adhat kölcsön pénzt Marine Le Pennek.

A Nemzeti Tömörülés számára további probléma, hogy öt éve már csak az EU-ban székhellyel rendelkező banktól hitelt felvenni. Az eredeti elképzelés szerint Franciaországban is létrehoztak volna egy úgynevezett „Demokrácia Bankot”, ahol a kampányra pénzt lehetett volna kölcsönözni. Ezt a gondolatot Macron szövetségese a MoDem elnöke és jelenleg a francia tervhivatal főbiztosa, François Bayrou is támogatta, de végül nem valósult meg miközben a szigorítások érvényben maradtak. Marine Le Pen több ízben is tiltakozott ez ellen a helyzet ellen, különösen, hogy hiába fordult francia bankokhoz kölcsönért, visszautasították kérelmét. A kampányhoz szükséges 22 millió eurós összeget adományokból a párt képtelen biztosítani, inkább kispénzű emberek állnak a jelölt mögött. Ennek tudatában az a tény, hogy egy [Magyarországon bejegyzett banktól fel tudott venni 10.6 millió euró \(3,7 milliárd forint\) hitelt](#), komoly segítséget jelent Marine Le Pen számára, gyakorlatilag lehetővé teszi, hogy ténylegesen induljon a választásokon.

Valérie Pécresse-nek, aki a Republikánusok pártjának jelöltje minden reménye meglehet, hogy a megfelelő összeg a rendelkezésére fog állni. Macronhoz hasonlóan a nagyobb pénzű támogatók megtalálása könnyebb a számára, illetve a banki hitelfelvétel is elérhetőnek tűnik. A Republikánusok pártja 73 millió eurós adósságát hat év alatt 13 millió euróra tudta csökkenteni így a bankok bizalma is növekedett az irányukba. Pécresse [5 millió eurót kíván](#) felvenni banki hitelben. A fennmaradó összeget magánszemélyek támogatásából és a párt kasszájának segítségével kívánja fedezni a jelölt.

Eric Zemmour, újságíróból lett államfő-aspiráns szintén elsősorban az adományokra és az újonnan alapított pártjára támaszkodik. A Visszahódítás tagsága 2022-re alig két hónap alatt nyolcvanezer főre duzzadt és a tagdíjak befizetéséből,

illetve további támogatók segítségével már [kilencmillió eurót sikerült összegyűjtenie](#) a jelöltnek. Számos, korábban Nicolas Sarkozyt, Francois Fillont, és nemegyszer Emmanuel Macront is támogató nagyobb mecénás is beállt a politikába berobbantó Zemmour adományozói közé. Elemzők szerint olyan ritmusban sikerül a jelöltnek pénzt gyűjteni, hogy várhatóan anyagi gondjai nem lesznek, habár franciaországi banki támogatásra aligha számíthat.

Mindeközben a közvéleménykutatásokban Jean-Luc Mélenchon (LFI) radikális baloldali jelölt 10 százalék körül van és a francia zöldek (EELV) jelöltjét, Yannick Jadot-t öt százalékra mérik. Ez [a két politikus már az ősszel kapott banki hitelajánlatot](#) tehát vélhetően fogják tudni finanszírozni a kampányukat. Jadot 200 ezer euró adományt tudott összeszedni eddig, míg Mélenchon már [egymillió eurónál](#) is többet. Megjegyzendő, hogy a [francia bankok, amelyek egyre kevésbé hajlandók finanszírozni a politikai kampányokat](#) előre kikötik az öt százalékos választói támogatás meglétét, mert az erre járó állami támogatás már kellő biztosítékot ad a hitel visszafizetésére.

A közvéleménykutatási adatokat látva bő két hónappal az elnökválasztások előtt további jelölt már nem fogja elérni az ötszázalékos küszöböt, így egy esetleges újabb kampány finanszírozása sem lenne egyszerű. Egyelőre a Szocialista Párt (PS) látszik egyedül esélyesnek az anyagiak terén annak ellenére, hogy a hivatalos jelöltjük, Anne Hidalgo háromszázalékos támogatottságot tud magának, és ráadásul párttársa, az egykori igazságügyi miniszter Christiane Taubira is bejelentette indulását, ami további csökkenti a szavazóbázisát. A pártelnök Olivier Faure ugyanis többször [megerősítette, hogy a szocialista pártnak nem lesznek anyagi nehézségei](#) a kampány során. Az eddigi elnökválasztásokon minden olyan jelölt, akit hivatalosan is bejegyezték képes volt finanszírozni, akár csak kicsit több mint 100 ezer euróból is a költségeit. Az viszont egyértelmű, hogy egy komoly, esélyes jelöltnek a törvényben meghatározott határ mértékéig rendelkeznie kell megfelelő anyagi háttérrel.

ÖSSZEGZŐ GONDOLATOK

Összegezve megállapítható, hogy a francia elnökválasztást szabályozó rendelkezések fontos célnak tarják a megmérettetésen induló politikusok egyenlő esélyeinek biztosítását az anyagiak terén. Ezt számos intézkedés segíti, többek között az, hogy le van pontosan határolva mekorra összeg költhető a kampányra. Mindazonáltal a rendszer bármennyire is szofisztikált, nem tudja teljességgel kizárni az egyenlőtlenségeket. A kampányfinanszírozás területén meghatározóak a jelöltet támogatók anyagi lehetőségei. A gazdag személyeket maga mögött tudó induló könnyebben teremtheti meg a szükséges pénzügyi hátteret, mint az egyszerűbb, nehezebb körülmények között élő embereket képviselő jelölt. Mindehhez hozzáadódik az a tény is, hogy a francia bankok egyre kevésbé hajlandóak

támogatni a politikai kampányokat azzal, hogy hitelt biztosítanak politikusok számára. A jelenleg hatályban lévő szabályozás ugyan csak az Unió tagországaiban bejegyzett bankok és nem bármilyen külföldi pénzintézet esetében engedélyezi a hitelfelvételt, mégis ezzel bizonyos fokig a francia politikai élet egy meghatározó eseményét külföldi függésbe hozza. Természetesen az is problémát jelenthet, hogy egy aktív elnök újraindulása szintén egyenlőtlenségeket szül, hiszen minél később jelenti be indulását annál hosszabban működtetheti elszámolási kötelezettség nélkül közpénzekből a „kampányát”. Természetesen ez fel is róható neki, ami támogatottságának rovására is mehet.

Újdonság lehet 2022-ben, hogy a koronavírus-járvány miatt a szokásosnál kevésbé lesznek népszerűek Franciaországban a politikai nagygyűlések, amelyek alapvetően súlyos összegeket emésztnek fel a kampányok idején. Ezzel szemben a virtuális tér jelentősen felértékelődik, aminek a használata nem egyszer olcsóbb és szélesebb köröket is elér.

A 2022-es elnökválasztások jelenlegi esélyes jelöltjeinek kampányfinanszírozása a magyar segítség után megoldottnak látszik, de alapvetően ez csak a második lépés. Először 2022. március 7-ig, össze kell gyűjteni a szükséges és a megfelelő feltételeket teljesítő 500 támogatói nyilatkozatot, hogy valaki indulhasson. Ezen a területen még merülhetnek fel nehézségek különösen Marine Le Pen számára, miután megjelent Eric Zemmour is a politikai térfelén. Számíthatunk még meglepetésekre a francia elnökválasztásokon, még akkor is, ha közvéleménykutatások a 2017-es forgatókönyv megismétlődését sugallják 70 nappal a voksolás előtt.